

C. kr. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Bräuhausgasse 84.

PROSTA
VODI
POT K
SVOBODI!

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Ljubljani, Franca Jo-
žefa cesta 5.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Bräuhausgasse 84.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4:40 K
za pol leta 2:20 K
za četrt leta 1:10 K
Posamezna številka 18 vin.

Štev. 17 in 18.

V Ljubljani, 1. septembra 1915.

Leto VIII.

Eno leto svetovne vojne.

Ko je izbruhnila pred enim letom ta vojna, ki se je razširila skoraj preko vse Evrope, povzročujoč strašno uničevanje človeštva in drugih vrednosti, ni nihče mislil, da bo trajala vojna dalje kakor eno leto. Sedanjo vojno smo primerjali z vojno iz leta 1870./71., ki je bila pa v teku nekaj mesecev končana. Bili smo tem bolj prepričani, da ne more trajati vojna dalje časa, ker so imele vse države najmodernejše uničevalno orožje, ki so se ga bile nabavile v zadostni množini v prejšnjih letih. Pa tudi internacionalne trgovske zveze se ne morejo za dlje časa pretrgati, ne da trpi splošno ljudsko gospodarstvo ogromno škodo. Vojna zgodovina preteklosti nas uči, da se tudi moderne države kaj hitro prilagode dolgotrajni vojni s tem, da nadomeste prejšnje proizvajanje z vojno produkcijo, vsled česar zamorejo vstrajati nedogleden čas. Severna Amerika je namreč zdržala meščansko vojno štiri leta, ne da bi bila zato prekinila gospodarskega življenja. Mnogi ljudje pričakujejo od sedanje svetovne vojne naravnost gospodarski polom. Nedvomno se mora priznati, da je prilagodna sila na izjemne razmere, posebno nemške industrije, njih bank in drugih kreditnih in finančnih zavodov, občudovanja vredna.

Kar se tiče vojnega oboroževanja in vojne pripravljenosti, je Nemčija tako jasno dokazala vsestransko sposobnost, da sovražniki lahko opuste upanje, da premagajo Nemčijo na gospodarskem polju. Pa tudi glede pravočasne rekvizicije živlenskih potrebščin, uravnave cen ter preskrbe, da ne stopnujejo po nepotrebnem cene, to delo je Nemčija izborno organizirala. Upajmo, da popravijo pravočasno tudi pri nas to, kar so zagrešili že v prvem letu v tem oziru, in s tem četvernemu sporazumu dokažejo, da je le malo upanja, sestrati centralni državi. Ker je Nemčija s sirovinami izborno založena, pa tudi vojaško izborno organizirana, je le malo upanja, da jo premaga četverosporazum.

Če se je tudi zelo mnogo stvari v tej svetovni vojni omajalo ali pa celo sesulo: Ekonomični in socialni temeljni predpogoji za prosvit narodov se niso izpremenili. Prej ko slej bodo morali narodi in sicer tisti, ki imajo razvito industrijo, medsebojno v pravem interesu narodno gospodarskega razvoja zamenjavati produkte. Umetna tvorba gospodarskih imperij, je le mala nadomestitev naravne mednarodne blagovne zamenjave in bi vsaka carinska vojna le zavlačila teže težkih ran, pri vseh onih narodih, ki so zapleteni v vojno. Kolikor preje izpoznajo merodajni krogi in dežele, da je in mora biti ustvaritev vsake vzvišenosti v sedanjem času utopija, ker čim prej se narodi medsebojno pobotajo, tem boljše je za blagor vsakega posameznega naroda in za skupno človeštvo.

Marsikatero napačno mnenje je razjasnila vojna tudi o notranje političnih razmerah dežel. Zmeraj bolj in bolj se preriva na površje jasnost mas, da je politični in socialni prepričanje, ki zrcali strankino življenje nekaj naravnega, ker izhaja iz gospodarskih in kulturnih nasprotstev in iz tega izhajajoča razlika gospodarskih in kulturnih stremeljenj. Tako je bilo, kakor nam dokazuje svetovna zgodovina vključ vsem periodičnim pretrsevanjem, katerega so povzročevale vojne in revolucije in tako tudi ostane toliko časa, dokler se temeljito ne izpremeni družabna podlaga. Po dosegi splošne materialne in idealne blaginje bo stremel človeški boj. Tisočletne izkušnje preteklosti morajo biti vendar več vredne, kakor pa hipni vtiski zelo burne in zmedene sedanjosti. Ravno zgodovinarji in teoretiki naj bi ta položaj najprej nvidevali in da bo šele v bodočnosti, ko se vrnejo zopet normalni časi ter se pokazali trajni rezultati, mogoče pravi nauk tega velikanškega borenja narodov dokazati, da bodo služili teoretično kot kažipot.

Poglejmo le nekoliko preko vsakdanjih razmer kot misleči politiki, kot socialisti. pa najdemo takoj pred nami naše bodoče naloge. Te naloge obstajajo v prvi vrsti v tem, da napremo vse svoje moči v svrhu premostitve sedanje hipne zadrege z vsemi sredstvi, da se ne opusti vsakršna socialna naredba, ki omogoči delavskemu razredu, da prebije ta težki čas. Na vseh poljih socialne in vojne preskrbe mora socialna demokracija izvrševati uspešno delo. Preko tega dela pa mora tudi skrbeti za bodočnost.

Ne le nepretrgano organizacijsko delo, izpolnitev strokovne in politične organizacije, ima pripraviti mirovno delo, ki bo zahtevalo vso nje moč, temveč gojiti tudi duha v organizacijah, ki je povzročil organizacijsko moč mednarodnega proletariata. Bolj kot kdaj mora stranka smatrati za svojo sveto dolžnost, da je njeno zadržanje

resnično to, kar ji daje pravico imenovati se zastopnico prave humanitete celokupnega človeškega napredka, vse kulture. Podlaga vsega pravega in trajnega človeškega napredka je mir; da ga dosežemo, to bodi najlepša in najplemenitejša misija socializma.

Nemški službeni jezik na državnih železnicah.

Jezikovni ukaz železniškega ministrstva.

C. kr. železniško ministrstvo je izdalo odlok (št. 21.013/66), ki določa sledeče:

V sedanji vojni pridobljene izkušnje so dognale popolnoma jasno, da je vsem železniškim uslužbencem potrebno znanje nemščine, da zamorejo v vojnem slučaju službeno občevati z organi vojaško-železniške oblasti. Znanje nemščine je potrebno že vsled tega, ker je nemščina armadni službeni jezik. V tem oziru so se dognali zelo nepovoljni rezultati.

Ob času vojnih operacij v Galiciji se je dokazalo, da niso mogli le nižji uslužbenci, temveč celo uradniki, ki so zaposleni na državnih železnicah, občevati z vojno upravo, ker niso bili vešči nemščine.

Pa tudi iz drugih ravnateljskih okrajev izposojeni uslužbenci se niso mogli sporazumeti z domačimi, ker niso zadostno razumeli nemškega jezika.

Dogodilo se je pa tudi obratno, da je bilo osobje iz severnih pokrajin službeno premeščeno v južno vojno okrožje, pa ni moglo vršiti svoje službe, ker ni bilo vešče nemščine in smo morali te uslužbence zopet postaviti na dispozicijo.

Ni treba še posebej poudarjati, da je vsled teh nedostatnosti prišla državna železniška uprava v zadrego. Vsled vpoklicanja osobja se je že tako število uslužbencev izdatno skrčilo. Ti vzroki so spravili državno železniško upravo v precej občutljivo zadrego.

Soglasno z vojnim ministrstvom odredim: da c. kr. v zmislu določb § 20., 1. in 2. odstavka organizacijskih pravil drž. železniških uprav, § 5., 3. odstavek službenega reda za uslužbence c. kr. državnih železnic in § 2., 5. odstavek pravil za izpite za nižjo državno železniško službo sledeča navodila v bodoče točno izpolnjujejo:

1. Vsi proslilci za kako uradniško, poduradniško mesto ali za mesto uslužbenca morajo še prej, preden so sprejeti, nadalje vsi tisti delavci, ki pridejo v pošte za svoječasno stalno nameščenje, kolikor je to le mogoče, vsekakor pa pred imenovanjem za poduradnike ali uslužbenca dokazati znanje nemškega jezika kot službenega jezika v besedi in v pisavi v toliko, da odgovarja njihovo znanje popolnoma službenim zahtevam.

2. Delavci, ki obvladujejo nemščino, imajo v splošnem pri sprejemu prednost pred takimi, ki tega znanja ne morejo dokazati.

3. Vse službene izkušnje brez vsake izjeme, kakor tudi predpisani pouk od časa do časa in

izkušnje od časa do časa vseh uslužbencev se morajo izvesti le v službenem jeziku.

4. Vsi razglasi, odredbe, napovedi, obvestila, odloki itd., ki so določeni le osebju, se razglasajo le v službenem jeziku.

5. Vsi vodilni činitelji ravnateljstev naj z vso strogostjo pazijo na to, da se izvede službeno obveščanje med predstojniki in podrejenci kakor tudi med uslužbenci le v službenem jeziku. Kdor bi drugače postopal, naj se najstrožje kaznuje.

Pričakujem, da bodo nadzorovali gg. ravnatelji in tudi ostali vodilni ravnat. funkcionarji in službeni predstojniki **pod osebno odgovornostjo** z vso strogostjo in vsemi sredstvi izvršitev predstojkega odloka.

Pridržujem si, da na primeren način nadzorujem strogo izvršitev tega odloka potom organov železniškega ministrstva kakor tudi c. kr. generalne inspekcije avstrijskih železnic in da kaznujem eventualno zanemarjanje teh predpisov z vso strogostjo.

C. kr. železniški minister

Foerster m. p.

Meritorno ne vsebuje ta ukaz nič novega. On ponavlja edino le to, kar določa § 20. organizacijskega statuta z dne 19. januarja 1896 R. G. H. štev. 16. V zmislu tega statuta velja kot službeni jezik za državno železniško upravo nemščina. V tem jeziku se mora vršiti notranja služba, nemščina je prometni jezik, katerega se poslužujejo železniške uprave z vojaškimi in civilnimi uradi. V vsej državi se mora nemščina rabiti pri vseh železniških oblastnjah, samo v Galiciji se poslužujejo v zmislu jezikovnih naredb iz leta 1869. ondotni železniški uradi v obveščanju z nevojaškimi avtonomnimi oblastnjami v deželni okrožju poljščine. Vsekakor pa morajo železniške uprave v Galiciji v medsebojnem obveščanju s poštami in brzojavnimi oblastnjami obveščati v nemščini. Ukaz, ki z vso strogostjo zahteva izvršitev teh določb, je povzročilo vojno ministrstvo in sicer z ozirom na službeno obveščanje z organi vojne uprave. Ta ukaz nima političnega ozadja, marveč je izšel iz praktične potrebe.

Za gospodarsko vojno oskrbo železničarjev.

V nedeljo, 22. avgusta, sta predložila sodrug Pintar in Grabner, obadva z Jesenic, dogovorno z deželnim tajništvom železničarske organizacije v imenu poduradnikov, slug in delavcev proge Trbiž-Ljubljana spomenico, v kateri se zahteva za vse gori navedene uslužbence 50% draginska doklada.

Predlog je bil na sledeč način utemeljen:

Vsled izjemnih razmer je službujoče osebje v tako mizernem stanju, da vidno telesno peša. Da se temu odpomore, je treba nujno podeliti 50% draginsko doklado. To je potrebno v službenem interesu.

Vse življenske potrebščine so v ceni poskočile tako, da stanejo danes trikrat toliko kakor pred vojno, čeravno so bili njih dohodki tudi pred vojno tako majhni, da so komaj zadostovali za borno prehranitev železniškega osebja.

Zadnja podporna akcija, ki se je izvršila v svrhu ublaženja neznosne bede, je bila nezadostna, in je bila razdelitev nepravilna, ker niso upoštevali pri ravnateljstvu nasvetov onih odbornikov, ki so bili nalašč zato izvoljeni. Še celo v mirnem času so občutili uslužbenci, posebno oni na postaji Jesenice, neznosno draginjo in so bili njih delegatje neštetokrat pri ravnateljstvu, kakor tudi pri c. kr. železniškem ministrstvu, da izposlušajo draginsko doklado in to zaradi velike draginje vseh življenskih potrebščin in stanovanj. Če so tudi upravičenost vseh teh zahtev ponovno priznali merodajni faktorji, vendar niso ničesar v tej zadevi izboljšali. Nasprotno, črtali so stanarinske doklade, izplačevane v prvih letih.

Situacija se je za mnogo železničarjev še poslabšala s tem, da so morali izprazniti naturalna stanovanja v Hrušici, ker se je tam naselilo vojaštvo. Vsled tega morajo na ta način iz stano-

vani pregnani delavci poiskati mnogo dražja stanovanja. Ker je ta proga v vojnem ozemlju, občutijo vso krutost draginje. Živež se pokupi po prihajajočem vojaštvu. Na eni strani primanjkuje živeža, če se ga pa kje dobi, je pa tako neizmerno drag, da ga ni mogoče kupiti.

Z ozirom na vse te navedene razmere upata podpisana, da reši ravnateljstvo c. kr. državne železnice to vlogo nujno in povoljno.

Gospod ravnatelj je priznal, da je bila prva akcija nezadostna, zagovarjal se je pa, da predstojniki take vloge prepočasi in nepopolno rešujejo. Sedaj ima zopet 100.000 K v to svrhu na razpolago in bo takoj to svoto porazdelil kakor hitro mu predstojniki vpošljejo tozadevne prošnje.

Draginske doklade pa ne more vpeljati, ker jej nasprotuje načeloma c. kr. železniško ministrstvo.

Upajmo, da se razdeli to pot zato namenjena vsota nekoliko bolj obzirno vsem onim, ki so res potrebni take podpore.

Vojni dobički.

Ameriški vojni dobički.

Statistični urad Zveznih držav naznanja s številkami izvoz v prvih devetih mesecih vojne, in sicer od 1. avgusta do konca aprila 1915. Te številke ne znašajo nič manj kakor 41/2 milijardi mark. V preteklem letu je v istem času iznašal izvoz 358 milijonov dolarjev, ali 11/2 milijardi mark, potemtako je poskočil izvoz v Zveznih državah za 3 milijarde mark.

	Pred vojno:	V voj. času:
Municija	193,479.000	331,504.000
Življenske potrebščine	260,186.000	657,402.000
Konji	3,000.000	48,000.000
Mule	614.935	7,478.000
Klavna živina	327.702	15,799.867
Obleka	8,790.000	25,000.000
Tovorni avtomobili	1,000.000	24,000.000
Letala	194.000	874.773
Dinamit	1,415.000	740.000

Tabela izkazuje skozinsko neizmerno visoki prirastek. Izvzeta je le postojanka dinamit, katerega izvoz je za časa vojne nazadoval. Poročevalec zaključuje: Sedaj, ko je vstopila tudi Italija v vojno, poskoči še izvoz v Evropo.

Številke čisto jasno dokazujejo, da Amerika še dolgo ne misli prepovedati izvoza streliva v Evropo.

Nemški vojni dobički.

V »Kreuzzeitung« opisuje komisijski svetnik Toppel vpliv vojne na nemško industrijo. V dokaz navaja v eni tabeli dolgo vrsto raznih produktov. V pregled ena mala zbirka v poročilu navedenih podjetij:

Dividende	v odstotkih	
	1914	leto prej
Zvezne nemške tovarne za nikelj. A-G, Swerte	25	20
Livarne Anever, Annen	12	8
Witten	15	10
Združeni berlinski trgovci s premogom A-G	7	—
hamburške oljarne F. Thörl	16	12
Bohunsko rudniško društvo za izdelovanje vlitiga jekla	14	10
Sladkorna tovarna Glancig	20	8
Šleska tovarna za izdelovanje streljive volne	25	10
Ludwig Loeve Berlin	30	18
Predilne v Gladbachu	15	—
Društvo nemških tovarn za olje »Manheim« .	12	5
Tovarne za razstrelilne tvarine »Glückauf« .	40	—
Manesmanove tovarne	15	10
Hermanov mlin v Posnu	18	9
Wernerjev umeten mlin in tovarne biškotov .	18	7
Spihančeva usnjarna	12	5
Brenerjev Rolandov mlin	17	11
Južno nemške usnjarne pri Sv. Ingberhi . .	10	—
Mehanična tovarna za pisano tkanino v Kireh-eimu	15	9
R. Wolf, A-G. Magdeburg-Bucken	10	—
Pekarna v Hanovru	8	—
Emil Busch, tovarna za optične izdelke Rathenau	17	10
pekarna Rihard Lindenburg, A-G. Remscheid	24-25	12

V teh dividendah ni zapopaden pravi dobiček, pravi poročevalec:

Pri teh zaključkih se mora upoštevati, da ima večji del teh podjetij zelo obširno razdeljen čisti dobiček, n. pr. visok odpis, zbiranje vojno-rezervnega zaklada, posebni sklad za bodoče obratne zahteve, podpora za vojne namene, izboljšanje obratnih naprav itd. Morda so tudi tantjeme za predstojnike in nadzorstvo bile izdatno zvišane.

Avstrijski vojni dobički!

Zelo ugodno periodo je prinesla vojna vsem tovarnam, ki izdelujejo orožje in strelivo. Škodove topovske tovarne ne morejo izdelovati naročb, če tudi stalno razširjujejo delavnice, pospešujejo delo s tem, da nastavljajo vedno več rokodelecev, ki delajo izmenoma. Da se doseže za te tovarne več prostora, jih hočejo preložiti v kako mesto na severnem Češkem. Avstrijska orožarska družba v Steiru, ki je izmed vseh evropskih podobnih tovarn najbolj sposobna, je bila že pred vojno zelo dobro z delom založena. Po vojnem izbruhu je potrojila število svojih delavcev in še zmeraj razširja tovarno. Kakšna konjunktura je šele v tovarnah za izdelovanje streliva, nam zakaže ravno sedaj izšla bilanca Hirtenbergerjeve tovarne za patrone.

Čisti dobiček brez preneska za leto 1914. znaša 4,143.000 proti 1913. 2,161.000. To se pravi, da je dobiček v enem letu poskočil za skoraj 100%. Enako je pri tvrdki Roth na Dunaju. Število delavcev je vkljub najmodernejši opravi poskočilo za 2 tretjini. Tam se dela podnevi in ponoči brez prenehanja.

Tujina.

Srbska vlada je ustavila izdajanje lista »Radničke Novine«, glasilo soc. dem. stranke. List je namreč vodil propagando proti vojni. »Radničke Novine« so zadnji čas napadale vlado zaradi macedonskega vprašanja in poizkušale uveljaviti republikansko razpoloženje. Glavni urednik in poslanec Lapčević je v tem zmislu govoril na skupščini. Lapčević je oni poslanec, ki je ob balkanski vojni pred izbruhom sedanje vojne glasoval proti vojni in so ga zato nacionalistični poslanci pretekli in vrgli iz skupščine.

Varstvo angleških strokovnih organizacij. Na Angleškem so ustanovili odbor, ki naj varuje pravice strokovnih organizacij, če bi hotela vlada ali katerakoli zakonodaja kršiti delavsko koalicijsko pravico. Munijski zakon ni oslabil strokovnih organizacij.

Prihodnji strokovni kongres se bo pečal s tem vprašanjem.

Državna draginska doklada na Danskem.

Danska vlada je predložila državnemu zboru (folketingu) zakonski načrt, ki dovoljuje nižjim državnim uradnikom in delavcem enkratno draginsko doklado. Deležni so te draginske doklade vsi oni državni uradniki, učitelji in delavci, katerih letna plača ne presega 2700 K. Samci dobe to podporo le tedaj, če ne presega njih letna plača 1600 K, oženjeni brez otrok pa le, če ne presega njih letna plača 2200 K. Doklada za neozenjene znaša 50 K, za oženjene 75 K za vsakega otroka do 5. leta in pod 15. letom 25 K. Ta vladin predlog se je izročil v sredo 18. pr. m. posebnemu odseku.

Kapital in delo na Angleškem. List »Financial News« prinaša vest, da je konferenca angleških strokovnih organizacij izdala sledeči razglas:

Vojno izrabljajo za izgovor, da lažje kratijo pravice delavcem, katere so si pridobili po mučnem industrijskem delu. Košček za kosčkom nam ukrade država vsled svoje velike popustljivosti napram posedujočim, ki nas bodo oropali vsega, kar nam je najdražje. Munijski zakon nam je ukradel zadnji ostanek pravic. Pravico stavkanja, pravico zahteve po zvišanju plač in boljših delovnih pogojev, pravico varstva, vse pravice, katere smo izkoriščevalcem polagoma iztrgali iz rok, vse to izgubljeno in sicer na ukaz kapitalizma.

Kapitalisti pa pišejo v listu »Scotsman« 7. pr. m. takole:

»Najhujši sovražniki Anglije so stavkajoči delavci. Vojno municijski zakon je bil sprejet za to, da se naredi konec večnim delavskim stavkam. Kakšne so posledice? Dan za dnevom čitamo, da odlagajo delavci orodje in zastopajo stvar strokovnih organizacij. Naj se dežela, država uničita, samo da ostanejo nedotaknjene predprave strokovnih organizacij, naj zasadi nemški militarizem kreplje v notranjost države, naj izgubi država še enkrat 60.000 mož v najljepši starosti, vse to nima za strokovno organiziranega delavca nobenega pomena.

Nesposobni za vojno in bavarski industrialci. Strokovno društvo v Monakovem je bavarskemu državnemu ministrstvu za zunanje zadeve predložilo vlogo, v kateri poudarja stališče strokovnih organizacij glede preskrbe dela za vse one ranjene vojake, ki so za vojno nesposobni. V vlogi poudarjajo, da se ne sme izrabljati te vrste delavcev v svrhu znižavanja mezde ostalemu delavstvu in da morajo dosedanje mezdne pogodbe veljati tudi za vojno nesposobno delavstvo. Tam pa, kjer nimajo mezdnih pogodb, se naj ustanove paritetna razsodišča.

Ministrstvu se menda nič kaj ni mudilo in ni odgovorilo četrta leta na to vlogo. Ministrstvo je vprašalo za mnenje zvezo industrialcev. Zveza industrialcev se sklicuje na svojo neskončno požrtvovalnost in se zgraža nad neutemeljenim podtikavanjem strokovnih organizacij. Potem navaja dolgo vrsto načel, ki se nanašajo na izplačevanje delavcev, ki so vojni pohabljeni. V vseh teh temeljnih navodilih ni najti niti iskric nesebičnosti, s katero se ta gospoda baha v začetku odgovora. Mezda delavca, vojnega pohabljenca, naj se izključno ravna le po njegovi delovni zmožnosti, ki jo določa edino le delodajalec, ki pusti delavca dlje časa v svrhu poizkušnje na delu. Kadar doseže pohabljeni delavec zopet svojo prejšnjo moč, je delodajalec velikodušno pripravljen, izplačati polno mezdno. Za primer, da zahteva vlada izvršitev zahtev strokovnih organizacij, bi bili podjetniki prisiljeni, kljub svojemu patriotizmu odklanjati uporabo vojnih pohabljenec. Žrtve, ki jih zahtevajo od kapitalistov so tako velike, da jih morajo le zato prinašati, ker je njihov patriotizem brez primere. In ta pesem se še nadaljuje...

To razkritje kapitalističnih duš kaže, da bo dosti luknic skozi katere bodo uhajali vbodoče patriotski kapitalisti. Ta gospoda ne zahteva drugega kakor to, da prepušča država vojne pohabljenke glede odškodnine edino »očetovski« ljubezni podjetnikov. Prav radovedni smo, kakšno stališče zavzame na ta odgovor bavarsko ministrstvo.

Vojni cilj nemške socijalnodemokratske stranke.

Državnozborna frakcija in izvrševalni odbor socialno demokratične stranke v Nemčiji sta obravnavala na skupni seji v dneh 14., 15. in 16. avgusta vprašanje o vojnem cilju. Razgovor sta uvedla sodrug David in Bernstein z referati. Oba referenta sta predložila vodilna načela, na podlagi katerih se je vršila potem razprava. Državnozborna frakcija in izvrševalni odbor sta glasovala ločeno in sta sprejela nastopna

vodilna načela k mirovnemu vprašanju:

Z ozirom na nacionalne interese in pravice lastnega naroda in z upoštevanjem interesov vseh narodov stremi nemška socialna demokracija po miru z zagotovljeno trajnostjo in ki vodi evropske države na pot tesnejše pravne, gospodarske in kulturne skupnosti. Vsled tega postavljamo sledeče vodilne točke za obrazitev miru:

1. Da se zavaruje politična neodvisnost in nedotakljivost nemške države, zato je treba zavrniti vse osvojevalne cilje nasprotnikov, naperjene proti njeni teritorialni sili. To velja tudi za zahtevo zopetne priklopnosti Alzacije-Lorene Franciji, pa naj jo želi Francija v kakršnikoli obliki.

2. Da se zavaruje svobodni gospodarski razvoj nemškega ljudstva, zahtevamo:

Odprta vrata, to se pravi, enako pravico za gospodarsko delovanje v vsem kolonialnem ozemlju;

v mirovne pogodbe z vsemi državami, ki so v vojni, se mora sprejeti klavzula o največji ugodnosti;

pospešitev gospodarskega zbližanja s tem, da se odstranijo kolikor mogoče carinske in prometne zapreke;

izenačenje in izboljšanje socialno političnih uredb, v zmislu ciljev, za katerimi stremi delavska internacionala.

Svoboda morja naj se zagotovi z mednarodno pogodbo. V ta namen naj se razveljavi pomorsko roparsko pravo in naj se izvede internacionalizacija vseh morskih ožin, važnih za svetovni promet.

3. V interesu varnosti Nemčije in njenega svobodnega gospodarskega razmaha na jugovzhodu zavračamo vse vojne cilje četverozeve, naperjene, da oslabe in zdrobe Avstrijsko-Ogrsko in Turčijo.

4. V spoznanju, da nasprotujejo aneksije ozemlja s tujim prebivalstvom samodoločevanju narodov in da bi aneksije le oslobile notranjo edinost in silo nemške nacionalne države in bi bili njeni politični odnosi na zunaj trajno kar najbolj težko oškodovani, pobijamo vse tozadevne načrte kratkovidnih osvojevalnih politikov.

5. Grozno trpljenje in opostušitve, ki jih je prinesla ta vojna človeštvu, so pridobila srca novih milijonov idealu, da se zavaruje svetovni mir z mednarodnimi pravnimi naredbami. Stremjenje po tem cilju mora veljati kot najvišji naveni zakon za vse, ki so poklicani, da delujejo na obrazitvi miru. Zato zahtevamo, da se ustvari stalno mednarodno razsodišče, kateremu naj se predlagajo vsi bodoči konflikti med narodi.

Podpor. sklad zaostalim svojcem.

Od 27. aprila do 13. avgusta 1915 so bile izplačane naslednje posmrtnine:

107. Kotten Josip v Gr. Weickersdorf	100 K
108. Gaisler Rudolf Solnograd	200 K
109. Bern Marjeta, Graz II.	100 K
110. Kovač Franca, Reichenberg	50 K
111. Florjan Gašpar, Sv. Vid ob Glinci	200 K
112. Gassner Joh., Ebensee	200 K
113. Kühnel Emil, Schreckenstein	200 K
114. Wimmeler Josip, Weidhofen a/Ibbs	200 K
115. Schwarz Johann, Meran	200 K
116. Mozer Neža, Ljuban	50 K
117. Brügger Cecilia, Bischofshofen	100 K
118. Lechermeier Mart., Riedl Innerkrensen	200 K
119. Rehaček Josip, Prerau II.	100 K
120. Olearezyk Ladislav, Lindenburg	100 K
121. Ginel Anton, Brünn II.	200 K
122. Hager Rudolf, Inzersdorf	200 K
123. Gabriel Ana, Tetschen	100 K
124. Kozik Josip, Krakau	100 K
125. Krolup Rozina, Schreckenstein	50 K
126. Sirinek Teodora, Dunaj sev. žel.	50 K
127. Rorleitner Mar., Waidhofen a. d. Ibbs	100 K
128. Motz Franz, Dunaj XXI.	50 K
129. Suppan Franca, Sv. Vid ob Glinci	100 K
130. Piffl Josip, Dunaj X./2.	100 K
131. Srienz Anna, Saalfelden	100 K
132. Miksa Marija, Blatna	75 K
133. Kraliček Wilhelmina, Alt Paka	100 K
134. Lalošak Johann, Prerau II.	200 K
135. Holzer Matija, Mürrzuslag	200 K
136. Müller Johann, Hannsdorf	200 K
137. Pirka Marija, Dunaj X./1.	100 K
138. Haas Marija, Linz ob Donavi	100 K
139. Reiter Franca, Belak I.	100 K
140. Bouda Marija, St. Polit	100 K
141. Woderlind Anna, Prag	100 K
142. Defek Anna, Dunaj X./2.	100 K
143. Görlich Franz, Dunaj XII.	200 K
144. Tihak Marija, Schreckenstein	100 K
145. Obermeier Karl, Klatau	100 K
146. Suhovski Marija, Dunaj XI.	100 K
147. Angerer Rudolf, Linc	200 K
148. Rathauscher Andrej, Dunaj IX.	200 K
149. Peer Pavline, Ljuban	100 K
150. Polovšek Franc, Sp. Šiška	100 K

151. Katschtaler Jurij, Saalfelden	200 K
152. Schieb Josefa, Kraus ob Donavi	100 K
153. Kanderkas Joh., Lundenburg	200 K
154. Tintera Neža, Görkan	100 K
155. Löffler Marija, Dunaj XV./1.	50 K
156. Franzel Josefa, Dunaj XXI.	100 K
157. Jakob Alojzija, Luditz	100 K
158. Lintschinger Andrej, Selztal	200 K
159. Fidler Josip, Mürrzuslag	200 K
160. Hruša Stefan, Bubna	200 K
161. Mössl Evfrozina, Strafwalden	50 K
162. Gotthart Anna, Wolkendorf	100 K
163. Fellingner Marija, Auser	100 K
164. Koler Franz, Gmund	200 K
165. Sablatnik Primus, Celovec	100 K
166. Trča Josip, Dunaj XV./2.	100 K
167. Tuttnner Johann, Zidanmost	100 K
168. Preis Ludovik, Beljak I.	200 K
169. Ramminger Anna, Worgl II.	100 K
170. Hofreiter Josefa, Klein Reifling	100 K
171. Bök Matija, Dunaj II. sev. žel.	200 K
172. Fischer Anna, Bodenbach	100 K
173. Bradač Franz, Dunaj XII.	200 K
174. Lebeda Ana, Neratovic	100 K
175. Hellmajer Koloman, Pilsen	100 K
176. Gürkler Roža, Dunaj XXI.	100 K
177. Viertauer Barbara, Landeck	100 K
178. Glaser Josip, Klammer Semmering	200 K
179. Malik Josip, Dunaj XV./1.	100 K
180. Smekel Joh., Stadlau	200 K
181. Grohmann Franc, Aussig	200 K
182. Franci Franc, Nusle	200 K
183. Richter Marija, Kreibitz	100 K
184. Kreibl Josip, Olmütz	200 K
185. Hallas Marija, Lundenburg	100 K

Skupaj . . . 10.425 K

Umrlo je 42 članov in 37 žen, skupaj 79.

Iz okrožnic.

VIII. del uradnega lista c. kr. železniškega ministrstva z dne 10. avgusta 1915 naznanja na strani 290, 38 državno železniških svetnikov oziroma nadsvetnikov in na strani 291. do 293., 114 nadrevidentov, kateri so dobili in sicer prvi po 600 slednji po 400 kron letne osebne doklade, ki se prišteva k penziji.

XXXVIII. del uradnega lista c. kr. državne železnice za Dunajsko okrožje naznanja dne 7. avgusta 1915 na strani 281. 8 strokovnikom imenovanih delavcev, ki bodo dobivali samo do prihodnjega napredovanja 20 K doklade na leto.

Na Dunaju II. (Heiligenstadt) službujejo delavci premikači na zato sistemiziranih mestih. Železniško ministrstvo je podelilo z ozirom na neznosno draginjo 30 vin. dnevno konjunktne doklade vsakemu. 1. avgusta se je tem delavcem črtala ta doklada, katere niso vračunavali v pokojninski sklad in so morali ubogi delavci tudi že s 1. junijem sprejeto doklado naenkrat vrniti od itak zelo borne plačice.

Raznoterosti.

Aprovizacija Ljubljane z žitom in moko je poverila c. kr. deželna vlada na Kranjskem s posebnim odlokom mestni občini ljubljanski, ki bo zalagala z moko tudi trgovce in peke.

Prodaja jajec po mestnih vojnih prodajalnah. Mestna aprovizacija je uvedla prodajo jajec po vseh mestnih vojnih prodajalnah. Jajca kupi lahko vsakdo za svojo potrebo. Kupujejo občinstvo pa se v lastnem interesu opozarja, da nemudoma naznanj vsakogar, ki bi hotel z jajci na kakršenkoli način naprej trgovati in tako izrabljati ljubljanski mestni aprovizaciji namenjeno napravo.

Vojnim ujetnikom v Rusijo ne pošiljati pisem, marveč le odprte dopisnice. C. kr. korespondenčni urad javlja: Uradno se je dognalo, da ruska vlada ne dovoli sprejemati v Rusiji se nahajajočim vojnim ujetnikom pisem in da jih tudi ne smejo odpošiljati. Za dopisovanje z vojnimi ujetniki se sme zato uporabljati le odprte dopisnice.

Vojni ujetniki. Občevanje z njimi prepovedano. C. in kr. 5. vojno etapno poveljstvo je opazilo, da daje kranjsko prebivalstvo vojnim ujet-

nikom, ki so na raznih krajih zaposleni, živela in razna druga darila. Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 8. avgusta 1915, št. 6214/Mob. se javno razglašča, da je občevanje z vojnimi ujetniki prepovedano, kakor tudi obdaritev istih z darili. Prebivalstvo se opozarja, da svojemu hvalevrednemu nagnjenju k darovanju v lepši obliki ustreže, ako obdaruje lastne naše ob fronti bojujoče se čete. Prestopke te prepovedi bo v policijskem okolišu kaznovalo c. kr. policijsko ravnanje v Ljubljani po ministrski naredbi z dne 20. septembra 1857, drž. zak. št. 198, z globo do 200 K, oziroma z zaporom do 14 dni.*

Društveni vestnik.

Krajevna skupina Gorica III. Mesečne prispevke pobira v zanaprej podlagajnik sodrug Ivan Parth, strojevodja c. kr. državne železnice.

NAŠ GROB.

Dne 24. avgusta je umrl naš dolgoletni sodr.

ANTON VADNJAL,

nadsprevednik južne železnice v pokoju v starosti 71 let.

Pokojsnik je bil vesten delavec v gospodarski organizaciji.

Cenjeni rodovini naše sožalje!

V knjigarni I. Štoka v Trstu se dobiva najnovejši in najnatančnejši zemljevid Avstrijsko-Ogrske. Zemljevid je izšel v založbi Lechner na Dunaju. Ta pregledni zemljevid velja 2 K, napet na platno pa 4 K. — Priporočamo ga vsem našim organizacijam. V knjigarni Štoka dobe sodrugi tudi slovenske leposlovne knjige za knjižnice. Knjižgarna je v ulici Valdirivo v hiši kavarne »New-York«.

VSEBINA 12. IN 13. ŠTEV. Z DNE 1. JUL. 1915.

Članki: Vojna kot priznanje socialne politike. — Gospodarska vojna oskrba za železničarje. — Intervencija pri obratnem ravnanju južne železnice na Dunaju. — V Rusiji hrepene po miru.

Dopisi. Naročnikom »Zarje«.

Društveni vestnik. Pozor zaupniki in člani v Primorju, Koroškem in Tirolskem. — Pozor člani krajevnih skupin Trst II. — Na Dunaj premeščeni sodrugi krajevnih skupin Trst I. — Pozor člani krajevnih skupin Trst III.

Raznosterosti. Preskrba invalidov in rodbin padlih vojakov. — Trgovinsko ministrstvo Dunaj. — Dunajska poštna direkcija. — Bivši ogrski državni tajnik Desy. — Dve smrtni obsodbi. — Velika tatvina. — Za vse ki imajo opraviti s pošto. — Vojni računi. — Črnogorski upad v Albanijo.

VSEBINA 15. IN 16. ŠT. Z DNE 1. AVG. 1915.

Članki: Ekonomija ljudi kot panoga gospodarske vede. — Za gospodarsko vojno oskrbo železničarjev. — Druginjske doklade na južni železnici. — Italijanska soc. dem. stranka med vojno.

Društveni vestnik: Deputacija pri etapnem vodstvu.

Raznosterosti: Na južnem bojišču je padel dr. Merhar iz Trsta.

Naš grob: Tuttnar, Ivančan in dr. Vivante.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v
zalogi lastne tovarne
Peter Kozina & Ko.
Ljubljana na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Garantirana kakovost

Kavarna „Unione“

TRST

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Naročajte in podpirajte delavsko časopisje!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ:
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH:
TEVAJTE PRVI SLOV. ČENIK
BREZPLAČNO

Restavracija na južnem kolodvoru v Ljubljani.

Usojam si naznaniti cenjenim železničarjem, da sem prevzel
restavracijo na južnem kolodvoru

katero bom vodil po načelih solidnosti in postrežljivosti, vsled česar upam na blagohotno naklonjenost.

Priporočam se z vsem spoštovanjem
STANISLAV HORAK, restavrater.

V Ljubljani, 30 avgusta 1915.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge od dne vloge do dne dviga po

5%

Franca Jožefa cesta števil. 5.

Adalbert Kassig

Ljubljana,
Židovska ulica.

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.